

PRZYRODA 4 – WYMAGANIA EDUKACYJNE niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

Dział programu	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
<p>I PÓLROCZE</p> <p>I. Sposoby poznawania przyrody.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opisz sposoby poznawania przyrody - wymień 4 zasady bezpieczeństwa podczas obserwacji i doświadczeń przyrodniczych - wymień 3 sposoby dokumentowania obserwacji 	<ul style="list-style-type: none"> - wymień 3 przyrządy stosowane w poznawaniu przyrody i określ ich przeznaczenie (lupa, kompas, taśma miernicza, lornetka) - wymień punkty, które powinna zawierać karta doświadczenia - wymień 4 cechy dobrego przyrodnika 	<ul style="list-style-type: none"> - podaj przykłady wykorzystania 3 różnych zmysłów do prowadzenia obserwacji przyrodniczych; - wymień 3 różne źródła wiedzy o przyrodzie i opisz ich zastosowanie - podaj przykład problemu badawczego 	<ul style="list-style-type: none"> - podaj różnice między eksperymentem, doświadczeniem a obserwacją - zaproponuj kartę obserwacji dowolnego obiektu - wyjaśnij, czym się różni próba kontrolna od próby badawczej 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnij, do czego są potrzebne mapa i kompas - podaj przykłady dwóch obiektów przyrodniczych, które można obserwować tylko przez mikroskop - omów 4 zasady przeprowadzania doświadczeń
<p>II. Orientacja w terenie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnij, czym jest widnokrąg i opisz przebieg linii widnokręgu - wymień nazwy i skróty kierunków głównych i wyznacz je za pomocą kompasu - odczytaj informacje z planu i mapy, posługując się legendą - wskaż na planie i mapie miejsce obserwacji i obiekty w najbliższym otoczeniu szkoły - wskaż (w terenie, na schemacie) miejsca wschodu, zachodu i górowania Słońca w ciągu dnia i w różnych porach roku - wymień daty rozpoczynające poszczególne pory roku 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnij, czy jest plan, mapa - podaj różnice między planem a mapą; - narysuj plany różnych przedmiotów - podaj 3 różne sposoby wyznaczania kierunków w terenie - opisz zmiany w położeniu Słońca nad widnokręgiem w ciągu doby i w ciągu roku - wyjaśnij zależność między wysokością Słońca a długością i kierunkiem cienia - podaj międzynarodowe skróty głównych kierunków geograficznych 	<ul style="list-style-type: none"> - wyznacz kierunek północny w terenie za pomocą gnomonu oraz wskaż pozostałe kierunki główne - wyjaśnij różne sposoby wyznaczania kierunków w terenie zależnie od warunków (pochmurny dzień, noc) - wyjaśnij, dlaczego daty rozpoczynające pory roku nazywamy równonocami lub przesileniami - wyjaśnij, co oznacza pojęcie: południe słoneczne - wyjaśnij, co to znaczy narysować plan obiektu w skali np. 1:10 	<ul style="list-style-type: none"> - wykonaj i opisz szkic okolicy szkoły - wyjaśnij, dlaczego cienie drzew są najkrótsze w południe, a rano i wieczorem znacznie dłuższe - wyjaśnij dlaczego cienie obiektów latem są najkrótsze, a zimą – najdłuższe - opisz różne rodzaje znaków topograficznych podając po 3 przykłady - opisz 2 sposoby orientowania map i planów - narysuj szkic drogi ze swojego domu do szkoły 	<ul style="list-style-type: none"> - podaj nazwy oraz polskie i międzynarodowe skróty pośrednich kierunków geograficznych - wyjaśnij, od czego zależy długość dnia i nocy - podaj 3 zawody, w których korzysta się z planów i map - czym jest róża wiatrów - korzystając z planu oraz mapy wielkoskalowej zaplanuj wycieczkę do wybranego rejonu Polski

PRZYRODA 4 – WYMAGANIA EDUKACYJNE niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

<p>III. Pogoda, składniki pogody, obserwacje pogody.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wymień 4 składniki pogody i podaj nazwy przyrządów służących do ich pomiaru - odczytaj wartości pomiaru temperatury stosując właściwe jednostki - podaj przykłady zastosowania termometru w różnych sytuacjach życia codziennego - nazwij groźne zjawiska pogodowe i opisz ich przykładowe następstwa - opisz zasady bezpiecznego zachowania się podczas burzy, huraganu, zamieci śnieżnej 	<ul style="list-style-type: none"> - wyjaśnij, czym jest pogoda - wymień składniki pogody i podaj nazwy przyrządów służących do ich pomiaru - wskaż przykładowe zależności pomiędzy różnymi składnikami pogody - podaj przykłady opadów i osadów atmosferycznych oraz określ ich stan skupienia 	<ul style="list-style-type: none"> - opisz określone zjawiska pogodowe: ciśnienie atmosferyczne, rodzaje chmur, szron, szadź, gołoledź i wyjaśnij ich powstawanie - podaj jednostki pomiaru składników pogody: wilgotności, ciśnienia atm., prędkości wiatru i poziomu opadów - wyjaśnij, co to jest mapa pogody, opisz znaki na niej stosowane 	<ul style="list-style-type: none"> - prowadź dokładne obserwacje składników pogody przez 2 tygodnie stosując w notatkach odpowiednie symbole, jednostki pomiaru - opisz i porównaj cechy pogody w różnych porach roku - wymień składniki pogody uwzględniane w prognozie pogody, podaj 3 przykłady wykorzystania prognozy pogody 	<ul style="list-style-type: none"> - określ wpływ zmian ciśnienia atmosferycznego i wilgotności na zdrowie - wyjaśnij, jak powstaje tęcza
<p>IV. Ja i moje ciało.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - opisz podstawowe zasady higieny ciała (skóra, jama ustna, okolice intymne) oraz otoczenia (odzież, pomieszczenia, posiłki) - wskaż na planszy, modelu i własnym ciele układy budujące organizm człowieka oraz narządy zmysłów - opisz zmiany zachodzące w organizmie podczas dojrzewania płciowego 	<ul style="list-style-type: none"> - wymień układy budujące organizm człowieka i podaj ich podstawowe funkcje - wskaż na własnym ciele położenie głównych elementów budowy szkieletu - wymień zmysły człowieka i określ ich rolę - wymień podstawowe zasady ochrony zmysłów wzroku i słuchu - wyjaśnij, na czym polega rozmnażanie się 	<ul style="list-style-type: none"> - wymień 3 przykłady narządów należących do różnych układów i określ ich funkcje - podaj 2 przykłady ruchomych połączeń kości - wymień funkcje krwi - wykaż doświadczalnie współdziałanie zmysłu smaku i węchu - omów budowę oraz funkcje męskiego i żeńskiego układu rozrodczego człowieka 	<ul style="list-style-type: none"> - wykaż komplikację budowy organizmu człowieka od struktur najprostszych do najbardziej złożonych - wymień kolejne odcinki układu pokarmowego i omów ich funkcje - wymień kolejne odcinki układu oddechowego i omów ich funkcje 	<ul style="list-style-type: none"> - omów pracę mięśni na przykładzie zginacza i prostownika - wyjaśnij, czym jest trawienie - opisz proces wymiany gazowej w płucach

PRZYRODA 4 – WYMAGANIA EDUKACYJNE niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

<p>II PÓLROCZE</p> <p>V. Ja i moje otoczenie.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podaj rodzaje wycieczek i określ zasady bezpieczeństwa z nimi związane - podaj 3 sposoby wnikania do organizmu czynników chorobotwórczych - podaj 3 przykłady sposobów zapobiegania chorobom - podaj przykłady przedmiotów wykonanych z substancji sprężystych, kruchych i plastycznych - podaj zasady zachowania się i udzielania I pomocy w wypadku ugryzienia, użądlenia, oraz spożycia lub kontaktu z roślinami trującymi - rozpoznaj rośliny trujące oraz zwierzęta jadowite i inne stanowiące zagrożenie dla życia i zdrowia - przedstaw podstawowe zasady opatrywania uszkodzeń skóry - wyjaśnij, co to są uzależnienia, podaj ich przykłady i opisz konsekwencje - odzyskaj na opakowaniach oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych i wyjaśnij ich znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> - opisz drogi wnikania czynników chorobotwórczych do organizmu - opisz sposoby zapobiegania chorobom - podaj przykłady przedmiotów wykonanych z substancji sprężystych, kruchych i plastycznych i omów ich zastosowanie w przedmiotach codziennego użytku - opisz zasady zdrowego stylu życia (w tym zdrowego odżywiania się) - określ oznaczenia substancji szkodliwych dla zdrowia: drażniących, trujących, żrących i wybuchowych - uzasadnij, dlaczego nie należy przyjmować używek i środków energetyzujących oraz zbyt długo korzystać z telefonów komórkowych 	<ul style="list-style-type: none"> - wymień 3 stany skupienia substancji i określ ich właściwości - wymień główne grupy czynników chorobotwórczych - podaj 3 przykłady groźnych chorób zakaźnych - podaj 3 przykłady roślin wywołujących alergię - określ zasady ochrony przed grzybicami - określ 3 przykładowe niebezpieczeństwa związane z kontaktem ze zwierzętami - omów skutki działania promieniowania słonecznego na organizm oraz zasady zapobiegania negatywnym skutkom tego działania 	<ul style="list-style-type: none"> - porównaj stopień oddalenia drobin i ich ruchy w różnych stanach skupienia substancji - uzasadnij cel odkażania i zabezpieczenia ran i skaleczeń skóry - wymień po 3 przykłady chorób wirusowych i bakteryjnych - wyjaśnij, co to znaczy być asertywnym – omów przykłady sytuacji, w których należy zachować się asertywnie - wykonaj plakat prezentujący zasady zdrowego stylu życia 	<ul style="list-style-type: none"> - wymień typowe objawy alergii - wymień rodzaje zagrożeń, przed którymi ostrzegają piktogramy na środkach i preparatach wykorzystywanych w domu i gospodarstwie oraz omów sposoby zabezpieczenia się przed ich oddziaływaniem - omów zasady bezpieczeństwa podczas uprawiania różnych dziedzin sportowych - wyjaśnij, jaka jest rola szczepionek przeciw chorobom zakaźnym - wykaż doświadczalnie, że alkohol wpływa szkodliwie na struktury organizmów
---	---	--	---	--	---

PRZYRODA 4 – WYMAGANIA EDUKACYJNE niezbędne do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych

<p>VI. Środowisko przyrodnicze najbliższej okolicy.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wskaż składniki przyrody ożywionej i nieożywionej - rozróżnij wody stojące i płynące oraz naturalne i sztuczne zbiorniki wodne, podając przykłady - opisz drzewa iglaste i liściaste, podaj po 2 przykłady - podaj nazwy 3 krzewów w okolicy, opisz ich cechy - wymień nazwy 5 roślin zielnych z twojej okolicy - wymień nazwy 5 zwierząt z twojej okolicy - wymień zasady zachowania się w lesie - odróżnij na przykładach organizmy samożywne i cudzożywne - rozpoznaj pospolite grzyby jadalne i trujące na ilustracjach lub w terenie 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaj główne formy terenu w okolicy - rozpoznaj i nazwij pospolite organizmy występujące w okolicy - podaj nazwy warstw lasu, opisz warunki w nich panujące; - nazwij podstawowe gatunki roślin i zwierząt żyjących w lesie oraz przyporządkuj je do odpowiednich warstw lasu - podaj różnice w sposobie odżywiania się organizmów samożywnych i cudzożywnych - opisz znaczenie grzybów - podaj nazwy typowych organizmów łąki i pola - podaj znaczenie łąk i pól - rozpoznaj i nazwij typowe organizmy wodne 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaj rodzaje skał występujących w okolicy - podaj nazwy warstw lasu, porównaj warunki w nich panujące; - wskaż przystosowania wybranych organizmów roślinożernych i mięsożernych; - określ warunki życia w wodzie (nasłonecznienie, zawartość tlenu, opór wody) i wskaż wybrane przystosowania organizmów (np. ryby) do środowiska życia; - wymień nazwy 10 zwierząt żyjących w twojej okolicy, określając czy to ssaki, ptaki czy owady - omów środki ostrożności zachowania się w lesie, uzasadniając wypowiedź 	<ul style="list-style-type: none"> - wymień rodzaje skał i podaj po 2 przykłady - wykonaj model pagórka i doliny rzecznej oraz nazwij ich elementy - opisz cechy lasu i podaj rodzaje lasów, zwłaszcza typowych w naszej okolicy - wyjaśnij różnice pomiędzy doliną a kotliną - wymień i opisz czynniki warunkujące życie na łądzie oraz przystosowania organizmów do życia; - omów przystosowania w budowie organizmów do zdobywania pokarmu; - porównaj warunki życia w wodzie i na łądzie - omów przystosowania wybranego organizmu (np. ryby) do środowiska życia; 	<ul style="list-style-type: none"> - wymień rodzaje surowców mineralnych i omów ich zastosowania - opisz ukształtowanie terenu w okolicy szkoły - określ, czym się różnią rośliny jednoroczne, dwuletnie i byliny - opisz inne niż podane w podręczniku przystosowania organizmów do życia w warunkach długotrwałej suszy - wykaż podobieństwa i różnice pomiędzy łąką a polem uprawnym
<p>VII. Środowisko antropogeniczne i krajobraz najbliższej okolicy szkoły</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wskaż w terenie składniki środowiska antropogenicznego (związanego z działaniem człowieka) - oceń krajobraz pod względem jego piękna oraz dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego „małej ojczyzny” - wymień 3 miejsca chronione w naszej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> - scharakteryzuj współczesny krajobraz najbliższej okolicy - wyjaśnia pochodzenie nazwy naszej miejscowości - wskaż miejsca obszarów chronionych, pomników przyrody, obiektów zabytkowych w najbliższej okolicy, uzasadniając potrzebę ich ochrony - wymień formy ochrony przyrody w Polsce 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaj i nazwij składniki środowiska antropogenicznego - opisz dawny krajobraz najbliższej okolicy, np. na podstawie opowiadań rodzinnych, starych fotografii - oceń zmiany zagospodarowania terenu wpływające na wygląd krajobrazu naszej okolicy 	<ul style="list-style-type: none"> - rozpoznaj i nazwij składniki środowiska antropogenicznego oraz określ ich funkcje - określ zależności między składnikami środowiskami przyrodniczego i antropogenicznego - wykaż różnice pomiędzy krajobrazem wsi i miasta - opisz krajobraz naszej miejscowości 	<ul style="list-style-type: none"> - opisz rodzaje i cechy krajobrazów antropogenicznych, podając uwarunkowania ich powstania - wyjaśnij, czym jest skansen i w jakim celu został utworzony - opisz działania, które możesz podjąć w celu ochrony przyrody w naszej okolicy